

Оптимізація структури електронного каталогу науково-дослідницької роботи

Агєєва Г. М.
«НДПроектреконструкція», м. Київ

Визначено структуру електронного каталогу окремої науково-дослідницької роботи, орієнтованого на централізоване архівне збереження звітної документації.

Запропоновано схему організації робіт зі створення каталогу, яка дозволяє уніфікувати його складові частини, спростити процес пошуку інформації, а також отримати ефективний інструмент контролю за обсягом виконаних робіт з наукових досліджень.

Розглянуто перспективи поширення отриманих результатів на увесь комплекс НДР, які виконуються організацією.

Постановка проблеми

Величезний обсяг науково-технічної документації (НТД), виготовленої окремими спеціалістами та творчими колективами, створив проблему організації процесу збереження та подальшого її використання.

Для визначення оптимального видового складу електронного каталогу окремого виду НТД, в якому планується розмістити електронну версію НТД, слід визначити загальну структуру комплекту документації, який є звітним та передається замовнику та на збереження до архіву організацій-виконавця.

Виконання науково-дослідницьких робіт (НДР) супроводжується роботою комплекту різноманітних документів за вимогами ДСТУ 3973-2000 [1], який можливо розглядати як самостійний каталог. В загальному

випадку НДР проводяться за кількома етапами, звітні документи яких потребують обліку та постійного архівного збереження не тільки на паперових, але й на електронних носіях.

Формування цілей статті

Метою роботи є визначення структури електронного каталогу окремої науково-дослідницької роботи, орієнтованого на централізоване архівне збереження звітної документації.

Виклад основного матеріалу дослідження

Створення відповідних електронних каталогів до початку НДР значно спрощує процес формування остаточного комплексу звітної документації, а також служить додатковим інструментом контролю за обсягом виконаних робіт.

Для кожної НДР, яка має оригінальний реєстраційний номер, наприклад, №С05-12-05, слід створити окремий каталог [С05-12-05]. Для усіх етапів НДР – вибір напряму дослідження, теоретичні та експериментальні дослідження, узагальнення і оцінювання результатів досліджень, приймання НДР – доцільно створити окремі підкаталоги.

Для оцінки ефективності роботи зі структурованими електронними каталогами розглянемо склад НДР [1] та запропонуємо відповідну структуру електронного каталогу (таблиця 1).

Таблиця 1. Схема побудови електронного каталогу для окремої НДР

№ п/п	Етапи НДР	Звітні документи	Вимоги до побудови звітних документів	Структурні елементи електронного каталогу
1	2	3	4	5
1	Розроблення технічного завдання на проведення НДР	Технічне завдання	ДСТУ 3973-2000 [1], ГОСТ 2.105[2], ГОСТ 2.301[3]	[TZ]
2	Державна реєстрація НДР	Реєстраційна картка	ДСТУ 3973-2000 [1], Порядок [4]	[RK]
3	Вибір напряму дослідження	Звіт проміжний (при необхідності)	ДСТУ 3973-2000[1], ДСТУ 3008-95 [5]	[Zvit-1]
4	Теоретичні та експериментальні дослідження	Звіт проміжний (при необхідності)	-«-	[Zvit-2]

Продовження таблиця 1

1	2	3	4	5
5	Узагальнення і оцінювання результатів досліджень, складання звітної документації	Звіт про патентні дослідження (при наявності)	ДСТУ 3973-2000 [1], ДСТУ 3008-95 [4], ДСТУ 3575-97 [5]	[Zvit_Pat-ent]
		Відомості про використані об'єкти інтелектуальної власності		[Intelekt]
		Моделі, макети, експериментальні зразки (при наявності)	ДСТУ 3973-2000 [1]	[Model], [Maket], [Zrazok]
		Тематичні картки щодо розроблення нових матеріалів та комплектувальних виробів (за необхідністю)		[Tem-Kart]
		Перелік винаходів і патентоспроможних рішень, на які отримані документи виключного права		[Patent]
		Перелік об'єктів авторського та суміжного права, на які отримані свідоцтва про реєстрацію		[PravoAvt]
		Рецензії на НДР		[Recenzia]
		Звіт заключний (підсумковий)	ДСТУ 3973-2000 [1], ГОСТ 2.105 [2], ГОСТ 2.301[3], ДСТУ 3008-95 [5]	[Zvit]
6	Приймання НДР		ДСТУ 3973-2000 [1]	[Akt]
7	Державний облік НДР	Облікова картка	ДСТУ 3973-2000 [1], Порядок [4]	[OK]

Дерево електронного каталогу окремої НДР буде мати наступний вигляд (таблиця 2).

Таблиця 2. Структура дерева каталогу окремої НДР

Каталог	Підкаталоги	Структурні одиниці підкаталогів		
		Файли текстові	Файли графічні	
1	2	3	4	
[C05-12-05]	[TZ]	Tz1.doc		
		Tz2.doc...		
	[RK]	RK-C05-12-05.doc		
	[Zvit-1]	Z1-1.doc		
		Z1-2.doc		
		...		
		Dod1-A.doc...		
	[Zvit-2]...	Z2-1.doc		
		Z2-2.doc		
		...		
		Dod2-A.doc...		
	[Zvit_Patent]	ZP-1.doc		
		ZP-2.doc		
		...		
		DodP-A.doc...		
	[Intelekt]	Int1.doc		
		Int2.doc		
	[Maket]	MK1.doc		MK1-1.jpg
				MK1-2.jpg...
		MK2.doc		MK2-1.jpg
				MK2-2.jpg...
	[Tem-Kart]	TK1.doc		
		TK2.doc...		
	[Patent]	Pt1.doc		Pt1.jpg
		Pt2.doc...		Pt2.jpg...
	[PravoAvt]	PA1.doc		Sv1.jpg
		PA2.doc...		Sv2.jpg
	[Recenzia]	Rec1.doc		
		Rec2.doc		
	[Zvit]	Z-1.doc		
		Z-2.doc		
		...		
		Dod-A.doc...		
[Akt]	Akt1.doc			
	Akt2.doc...			
[OK]	OK-C05-12-05.doc			

Звітні документи НДР – проміжні звіти за етапами, звіт про патентні дослідження, проект ТЗ на наступну НДР, заключний (підсумковий) звіт та ін. – створюються за допомогою найбільш поширених текстових та табличних редакторів, при необхідності доповнюються графічними матеріалами.

Формування документів державної реєстрації та обліку відкритих науково-дослідницьких, дослідно-конструкторських робіт в електронному вигляді – структурних одиниць підкаталогів [РК], [ОК] – можливо здійснювати за допомогою програмного забезпечення, яке розроблено спеціалістами УкрІНТЕІ у відповідності до існуючих вимог [6].

Після закінчення НДР завершується і формування його електронного каталогу, який потребує запису на електронні носії та передачі до архіву разом з комплектом оригіналів відповідної документації на паперових носіях. Для більш зручного користування електронним носієм бажано здійснювати його бібліографічний опис за існуючим стандартом, яким встановлено основні вимоги та правила, що дозволяють ідентифікувати електронний ресурс, отримати відомості про його зміст, призначення, фізичні характеристики, системні вимоги, режим доступу, засоби використання та ін. [7].

Бібліографічний опис звітів про НДР, електронних носіїв [7] та оформлення відповідальних каталожних карток доцільно виконати за допомогою системи автоматизації бібліотек «ІРБІС» [8]. Це надає додаткові можливості щодо формування загального каталогу НДР, різноманітних відомостей та ін. [9, 10].

Висновки і перспективи подальших розвідок у даному напрямку

Запропоновані структура електронного каталогу та схема виконання супутніх робіт можуть бути використані при виконанні окремої НДР, а також поширені на увесь комплекс НДР, які виконуються організацією.

Організація робіт за єдиною схемою побудови електронних каталогів окремих НДР значно спрощує процеси формування загального каталогу, пошуку матеріалів для виконання наступних дослідно-конструкторських (дослідно-технологічних) робіт; розроблення проектів стандартів, настановних, нормативних, прогностно-аналітичних документів; формування статистичної звітності (форми 1-наука, 3-наука, 4-нт) та ін.

Створення та передача НТД в електронному вигляді на збереження до архіву вважається на сьогодні важливим та необхідним елементом роботи науково-дослідницьких, проектних інститутів зі створення електронного архіву, яка в свою чергу може розглядатися як перший крок окремої організації до входження до Національного фонду проектної документації [11].

Перелік посилань

1. **ДСТУ 3973-2000** Система розроблення та поставлення продукції на виробництво. Правила виконання науково-дослідних робіт. Загальні положення.
2. **ГОСТ 2.105-95** Единая система конструкторской документации. Общие требования к текстовым документам.
3. **ГОСТ 2.301-82** Единая система конструкторской документации. Форматы.
4. **Порядок державної реєстрації та обліку відкритих науково-дослідних, дослідно-конструкторських робіт і дисертацій** / Міністерство освіти і науки України. Український інститут науково-технічної і економічної інформації. – Київ. – 1998. – 28 с.
5. **ДСТУ 3008 – 95** Документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура і правила оформлення.
6. **ДСТУ 3575-97** Патентні дослідження. Основні положення та порядок проведення.
7. **ГОСТ 7.82-2001** Система стандартов по информации, библиотечному и издательскому делу. Библиографическая запись. Библиографическое описание электронных ресурсов. Общие требования и правила составления.
8. **Система автоматизации библиотек ИРБИС**. АРМ «Каталогизатор». Руководство пользователя. – М.: ГПНТБ России, 2002. – 112 с.
9. **Відомості про державну реєстрацію науково-дослідних робіт, які виконані інститутом на протязі 2005 р.** – К.: «НДІпроектреконструкція», 2006. – 9 с. – Арх.№90-О.
10. **Агеєва Г. М.** Щодо побудови структури електронного каталогу науково-дослідницької роботи //Науково-технічна інформація. – 2006. – №4. – С.53-55.
11. **Концепція перегляду й оновлення Національного фонду проектної документації масового застосування в Україні (проект)/Держбуд України.** – 2004.

Отримано 31.01.07